

Zdeňka Měchurová

**Konůvky
- zaniklá středověká ves
ve Ždánickém lese**

STUDIE ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU

AKADEMIE VĚD ČR V BRNĚ

ROČNÍK XVII

1

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

Studie Archeologického ústavu AV ČR v Brně navazují na řadu Studií Archeologického ústavu ČSAV v Brně. Jsou zaměřeny monotematicky na různé problémy pravěkého až raně středověkého osídlení Moravy a Slezska. Každý svazek obsahuje kresebnou a fotografickou dokumentaci, mapky, plány a cizojazyčné resumé, pokud práce není vydávána celá v některém světovém jazyku.

Na vydání tohoto svazku finančně přispěl:

Obecní úřad Heršpice

Okresní úřad Vyškov

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.,
ředitel Archeologického ústavu AV ČR v Brně

Redakce: PhDr. D. Jelínková, CSc., A. Del Maschio

Adresa redakce: Archeologický ústav AV ČR v Brně,
612 00 Brno, Královopolská 147

Zkratka knižní řady: StAÚ Brno

Zdeňka Měchurová

Konůvky

**- zaniklá středověká ves
ve Ždánickém lese**

**Srovnávací analýza nálezového fondu
ze zaniklé středověké vsi Konůvky,
kat. Heršpice, okr. Vyškov**

S příspěvky J. Šmerdy, M. Stloukala a kol.,
V. Párala a kol. a E. Opravila

**STUDIE ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU
AKADEMIE VĚD ČR V BRNĚ**

**ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ**

BRNO 1997

Ročník XVII, sv. 1

Rukopis odevzdán 27. února 1997

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR
PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.

RECENZOVAL
PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
Doc. PhDr. Zdeněk Měřínský, CSc.

Copyright © 1997 by Archeologický ústav AV ČR Brno

ISSN 1211 - 1457

ISBN 80 - 86023 - 12 - 5

O B S A H

I.	Úvod	3
II.	Dějiny výzkumu a přehled bádání	5
III.	Písemné prameny a otázka zániku vesnice	12
IV.	Terénní situace a dispozice vesnice	16
	1. Vesnické domy	17
	2. Komunikace ve vsi	28
	3. Větrný mlýn	28
	4. Panské sídlo - tvrz	31
	5. Pec	36
	6. Hřbitov a kostelík	41
	7. Motte	44
	8. Velikost vesnice.....	48
V.	Rozbor archeologického materiálu.....	50
	1. Keramika	50
	1.1. Technologie výroby	51
	1.2. Morfologie a chronologie	51
	1.3. Výzdoba	55
	1.4. Glazura	55
	1.5. Typologie nádob	56
	1.5.1. Hrnce a hrnky s uchem	56
	1.5.2. Poklice	57
	1.5.3. Misy, kahánky a naběračky	58
	1.5.4. Džbány a konvice.....	59
	1.5.5. Poháry	61
	1.5.6. Trojnožky	62
	1.5.7. Zásobnice	63
	1.5.8. Malé nádobky a zvláštní tvary	64
	1.5.9. Přesleny	66
	1.5.10. Keramické čepele	66
	1.6. Cerveně malovaná keramika	67
	1.7. Loštická keramika	69
	1.8. Výtvarná keramika a drobná hrnčířská plastika	71
	1.9. Kamnářská a stavební keramika	75
	2. Zelezné předměty	82
	2.1. Zemědělské nářadí	83
	2.2. Remeslnické nástroje	89
	2.3. Zbraně	94
	2.4. Výstroj jezdce a koně	99
	2.5. Stavební vybavení	110
	2.6. Drobné předměty	120
	3. Bronzové předměty	128
	4. Výrobky z kosti	133
	5. Předměty ze skla	134
	6. Výrobky z kamene a architektonické články	137

VI. Mince (J. Šmerda)	140
VII. Antropologický materiál (M. Stloukal a kol.)	143
VIII. Osteologický materiál (V. Páral a kol.)	145
IX. Rostlinné makrozbytky (E. Opravil)	147
X. Shrnutí problematiky a historické úvahy	148
Literatura	153
Seznam zkratek použité literatury	169
Technické zkratky	170
Zusammenfassung	231
I Einführung	231
II Grabungsgeschichte und Übersicht der Forschungen	231
III Schriftliche Quellen und die Frage des Dorfuntergangs	232
IV Terrainsituation und Dorfdisposition	233
V Analyse des archäologischen Materials	239
1. Keramik	239
2. Eisengegenstände	244
3. Bronzegegenstände	251
4. Knochenerzeugnisse	253
5. Glasgegenstände	253
6. Steinerzeugnisse und architektonische Elemente	254
VI Münzen (J. Šmerda).....	255
VII Anthropologisches Material (M. Stloukal et al)	255
VIII Osteologisches Material (V. Páral et al)	256
IX Pflanzenmakroreste (E. Opravil)	256
X Historische Schlüffolgerungen	257
Tafelnverzeichnis	258

42364041159

7

0

PhDr. Zdeňka Měchurová, CSc.

Konůvky

- zaniklá středověká ves ve Ždánickém lese

**Srovnávací analýza nálezového fondu
ze zaniklé středověké vsi Konůvky,
kat. Heršpice, okr. Vyškov**

VI. - IX. kapitolu zpracovali PhDr. J. Šmerda,
prof. M. Stloukal a kol., MVDr. V. Páral a kol.
a RNDr. E. Opravil, CSc.

STUDIE ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU
AKADEMIE VĚD ČR V BRNĚ
ROČNÍK XVI, SVAZEK 1

Vydal Archeologický ústav AV ČR v Brně
Brno 1997

Návrh obálky Alice Del Maschio
Redaktorka publikace PhDr. Dagmar Jelinková, CSc.
Technická redaktorka Alice Del Maschio

Překlad PhDr. Pavla Seitlová

Vydání 1. - 268 str. (65 kresebných tabulek), 8 fotografických tabulek
Vytiskl Archeologický ústav AV ČR v Brně,
Moravské zemské muzeum v Brně
Náklad 450 výtisků

NABÍDKA PRODEJNÝCH PUBLIKACÍ ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU AV ČR V BRNĚ

Studie Archeologického ústavu Československé akademie věd v Brně

- I 4. Marie Kostelníková: Velkomoravský textil v archeologických nálezech na Moravě. Praha 1972 (54 s., 12 tab., něm. rés.)
- 5. Jiří Řihovský: Význam moravských bronzových nožů pro chronologii mladší a pozdní doby bronzové. Praha 1972 (84 s., 14 tab., něm. rés.)
- III 4. Emanuel Opravil: Archeobotanické nálezy z městského jádra Uherského Brodu. Praha 1976 (60 s., 8 tab., něm. rés.)
- IV 3. Blanka Kavánová: Slovanské ostruhy na území Československa. Praha 1976 (103 s., 20 tab., něm. rés.)
- V 2. Jaroslav Malina: System of Analytical Archaeography. Praha 1977 (141s., 18 tab.)
- VII 1. Pavel Koštuřík: Neolitické sídliště s malovanou keramikou u Jaroměřic n. R.. Praha 1979 (76 s., 9 obr., 24 tab., něm. rés.)
- VIII 1. Jaroslav Malina: Metody experimentu v archeologii. Praha 1980 (175 s., 32 obr., angl. rés.)
 - 2. Josef Unger a kol.: Pohořelice-Klášterka. Pravěké sídliště, slovanská osada a zaniklá středověká ves. Praha 1980 (114 s., 8 tab., 33 obr., něm. rés.)
 - 3. Bohuslav Klíma: Zámečnická práce staromoravských kovářů v Mikulčicích. Praha 1980 (105 s., 43 obr., něm. rés.)
- IX 1. Jiří Svoboda: Křemencová industrie z Ondratic. Praha 1980 (109 s., 40 obr., 4 tab., angl. rés.)
 - 2. Stanislav Stuchlík: Osídlení jeskyň ve starší a střední době bronzové na Moravě. Praha 1981 (60 s., 18 obr., 8 tab., něm. rés.)
 - 3. Zdeněk Kratochvíl: Tierknochenfunde aus der grossmährischen Siedlung Mikulčice 1. Das Hausschwein. Praha 1981 (147 s., 56 tab.)
- X 1. Jiří Řihovský: Základy středodunajských popelnicových polí na Moravě. Praha 1982 (185 s., 70 tab., něm. rés.)
 - 2. Bořivoj Dostál: K časně slovanskému osídlení Břeclavi-Pohanska. Praha 1982 (82 s., 24 obr., 8 tab., něm. rés.)

Studie Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Brně

- XV 1. Věra Souchopová: Počátky západoslovanského hutnictví železa ve světle pramenů z Moravy. Brno 1995 (121 s., 23 tab., angl. rés.)
- XVI 1. Stanislav Stuchlík - Jana Stuchlíková: Pravěká pohřebiště v Moravské Nové Vsi - Hruškách. Brno 1996 (216 s., 50 obr., 18 tab., něm. rés.)

Sborníky Archeologického ústavu Československé akademie věd v Brně

- II. Františku Vildomovi k pětaosmdesátinám. Brno 1963 (131 s., 29 tab.)
- III. Karlu Tihelkovi k pětašedesátinám. Brno 1963-1964 (275 s., 52 tab.)
- IV. Za Luborem Niederlem po dvaceti letech. Brno 1965 (35 s.)
 - Sborník k 80. narozeninám Josefa Poulika. Pravěké a slovanské osídlení Moravy. Brno 1990 (430 s., obr., něm. rés.)

Monografie

Pavel Kouřil: Slovanské osídlení českého Slezska. Brno 1994 (220 s., 86 obr., 15 tab., něm. rés.)

Přehled výzkumu

- 1962, Brno 1963, 77 s., 30 tab.
1966, Brno 1967, 134 s., 58 tab.
1967, Brno 1970, 128 s., 110 tab.
1968, Brno 1970, 147 s., 67 tab.
1969, Brno 1971, 86 s., 42 tab.
1970, Brno 1971, 148 s., 64 tab.
1971, Brno 1972, 266 s., 118 tab.
1972, Brno 1973, 184 s., 76 tab.
1973, Brno 1974, 251 s., 122 tab.
1974, Brno 1975, 100 s., 83 tab.
1975, Brno 1977, 110 s., 35 tab., 51 obr.
1976, Brno 1978, 140 s., 35 tab., 75 obr.
1977, Brno 1980, 123 s., 45 obr.
1978, Brno 1980, 76 s., 12 tab., 30 obr.
1979, Brno 1981, 83 s., 13 tab., 32 obr.
1980, Brno 1982, 66 s., 8 tab., 35 obr.
1984, Brno 1987, 100 s., 11 tab., 32 obr.
1985, Brno 1987, 114 s., 20 tab., 26 obr.
1987, Brno 1990, 142 s., 15 tab., 40 obr.
1990, Brno 1993, 147 s., 35 tab.
1991, Brno 1993, 134 s., 24 tab.
1992, Brno 1996, 154 s., 32 tab. 12 obr.
1993-1994, Brno 1997, 349 s., 15 tab.,
132 obr., 1 mp.

Spisy Archeologického ústavu Akademie věd České republiky v Brně

- I. Markomannenkriege - Ursache und Wirkungen. Brno 1994 (514 s., 165 obr., 21 tab., 11 mp.)
II. Studien zum Burgwall von Mikulčice I. Brno 1995 (469 s., 179 obr., 7 tab.)
III. Kelten, Germanen, Römer in Mitteldonaugebiet vom Ausklang der Latène-Zivilisation bis zum 2. Jahrhundert. Brno 1995 (280 s., 113 obr., 9 mp.)
V. Paleolithic in the Middle Danube Region. Brno 1996 (323 s., 124 obr., 24 tab., 1 mp.)
VI. Frühmittelalterliche Machtzentren in Mitteleuropa - mehrjährige Grabungen und ihre Auswertung. In: Internationale Tagungen in Mikulčice 3. Brno 1996 (314 s., 115 obr., 16 tab.)
VIII. Neue Beiträge zur Erforschung der Spätantike im mittleren Donauraum. Brno 1997 (396 s., 163 obr., 1 tab.)

Internationale Tagungen in Mikulčice

- I. Slawische Keramik in Mitteleuropa vom 8. bis zum 11. Jahrhundert. Forschungsprobleme des frühen Mittelalters. Brno 1994 (294 s., 147 obr., 7 mp.)

Dolnověstonické studie

- IV. Pavlov 1 - Northwest. The upper paleolithic burial and its settlement context. Brno 1997 (472 s., 250 obr., 83 tab.)

Fontes Archaeologiae Moraviae

- III. Milan Stloukal: Mikulčice. Antropologický materiál z 1. pohřebiště - Anthropologisches Material aus der 1. Begräbnisstätte. Brno 1962 (100 s., 36 tab.)
V. Jiří Meduna: Staré Hradisko II. Katalog nálezů z moravských muzeí. Brno 1970 (166 s., 57 tab.)
X. Vít Dohnal: Kultura lužických popelnicových polí na východní Moravě. Brno 1977 (85 s., 75 obr., 5 tab.)
XI. Jiří Meduna: Die latenezeitlichen Siedlungen und Gräberfelder in Mähren (Katalog). Brno 1980 (358 s., 96 tab.)
XII. Jindra Nekvasil: Horákovské sídliště v Brně-Králově Poli. Brno 1979 (49 s., 69 tab.)
XIV. Jindra Nekvasil: Pohřebiště lužické kultury v Moravičanech. Brno 1982, I. a II. díl (493 s., 364 tab.)
XX. Martin Geisler: Holubice. Pohřebiště z mladohradištního období. Brno 1986 (60 s., 35 tab., něm rés.)
XXII. Anna Medunová-Benešová - Petr Vitula: Siedlung der Jevišovice - Kultur in Brno-Starý Lískovec (Bez.Brno-město). Brno 1994 (91 s., 32 tab.)

Objednávky vyřizuje Archeologický ústav AV ČR v Brně, 612 00 Brno, Královopolská 147

Orders should be addressed to the Institute of Archaeology AS CR in Brno, 612 00 Brno, Královopolská 147